СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 87. Джерзі Сіти, Н. Дж., четвер, 6-го травня 1943. No. 87. Jersey City, N. J., Thursday, May 6, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

РАДА ВОЄННОЇ ПРАЦІ МАТИМЕ У СВОЇХ РУКАХ РОЗВЯЗКУ ВУГІЛЬНОЇ КРІЗИ

ВАШИНГТОН. — Без огляду на напружені відносини між Радою Воєнної Праці й Джаном Л. Луїсом, президентом Юнайтед Майн Воркерс, як і самою майнерською юнією, так є, що дальші переговори між юнією, Луїсом, чи майнерами, не можуть вестись в такий спосіб, щоби була при тому поминена Рада Воєнної Праці. А саме з нею не бажав собі конферувати Луїс. Та таке є тепер становище секретаря Ікеса, оперте на становищі президента, що Р. В. П. має цю справу розглядати. Вислід цього наразі є такий, що майнери вправді вернули до праці, бо їх роботодавцем є тепер уряд, але сам майнерський конфлікт не є полагоджений. Уряд є тої думки, що майнери таки не вийдуть вдруге на страйк, як мине 15-дневне перемиря, а будуть ждати, поки їхні домагання не будуть полагоджені шляхом дальших переговорів. Секретар Ікес ще заявив, що він не зобовязався перед Луїсом і майнерською юнією до ніяких дальших переговорів. Він тільки зарядив шестидневний тиждень праці та подбав, щоби майни функціонували. Дальші речі належать до Ради Воєнної Праці.

НЕ БУДУТЬ ПРАЦЮВАТИ БЕЗ КОНТРАКТУ.

НЮ ЙОРК. — В канцелярії кватири Юнайтед Майн Воркерс в готелі Рузвелт заявили, що їх „перехитрили", та що секретар Ікес здержався з своїми виясненнями, поки майнери не вернули до роботи. Далі казали, що майнери по упливі перемиря знову вийдуть на страйк, придержуючись свого принципу, ще не працюють, як нема контракту між юнією і роботодавцями.

ВОЄННА ПРОДУКЦІЯ ДОХОДИТЬ ВЕРШКА.

ВАШИНГТОН. — Секретар маринарки Накс заявив газетярам, що корабельна і літакова розбудова осягнула в квітні свого вершка. Знову Доналд М. Нелсон, Голова Ради Воєнної Продукції, подав, що продукція воєнного зброєння — літаків, кораблів і ріжнородної зброї — зросла в квітні ще на 11% в порівнанню з лютим. Тут треба взяти ще під увагу, що в квітні мали ми три дні більше для продукції в порівнанню з лютим. Перший раз дано до зрозуміння, що набудовано таке число бомберів, що можна бути з цього вдоволеним. Скільки набудовано — не сказано. Але минулого місяця збудовано для вжитку маринарки 1,400 літаків, з яких половина були бомбери. Далі Накс заповів, що в 1943 збудуємо вдвоє стільки кораблів, що їх збудували в минулому році. Та коли іде про те, щоби пізнати, який осягнено рекорд, та треба взяти під увагу, що в березні ми збудували 6,200 літаків. А в квітні, як виходить, ще більше.

МАРИНАРКА ДОГЛЯДАТИМЕ МАРТИНІКИ.

ВАШИНГТОН. — Дипломатичні звязки між Вашингтоном і адміралом Джорджом Робертсом, командантом французького острова Мартинік, перервані. Американська маринарка перебрала тепер контролю над цею французькою посілостю, як і над островом Ґваделюп. Але наразі лиш формально.

ЗАТОПЛЕНО 222 ЯПОНСЬКИХ КОРАБЛІВ СУБМАРИНАМИ.

ВАШИНГТОН. — Комунікат маринарки подає, що американські субмарини затопили на Пацифіку і на водах Далекого Сходу шість нових японських воєнних кораблів, між якими є два котрторпедовці. До цього треба додати, що американські субмарини завдали японцям від Перл Гарбор величезних втрат, бо знищили досі 222 японських кораблів.

ЗАКРІПЛЯЄМО СВОЇ ПОЗИЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Департамент маринарки проголосив, що на Полудневім Пацифіку американські сили заняли Росел Айлендс, а тим самим встановили нову базу, що віддалена не цілих 100 миль від японських позицій.

РЕПУБЛИКАНСЬКИЙ МЕЙОР В БАЛТІМОР.

БАЛТІМОР. — Демократ Говард В. Джексон був мейором міста Балтімор чотирома наворотами. Та тепер провалився, а мейором став републиканець Тіодор Р. МекКелдин. Від 1931 року був цей уряд в руках демократів, бо населення Балтімору є назагал по стороні демократичної партії. Замітне теж і те, що при виборах у листопаді ввійшли два републиканці до конгресу.

ТАКА КАРА НА ЧАСІ.

ПАТЕРСОН (Ню Джерзі). — Суддя А. М. МекЛіод покарав пятьох шоферів за скору їзду, себто за те, що не придержувались воєнного ограничення до 35 миль їзди на годину, тим, що візвав їх закупити воєнні бонди, що вони радо вчинили.

Дейвис Відїзджає до Москви, щоб Зааранжувати Побачення Сталіна з Рузвелтом

ВАШИНГТОН. — Бувший американський амбасадор до Советів, Джозеф Е. Дейвис, що тішиться спеціяльними симпатіями в Сталіна, відбуде „нову місійну подорож" до Москви як спеціяльний висланник президента Рузвелта, щоби запросити Сталіна на розмову з президентом Рузвелтом про справи, що є спільні їхнім державам. Не знати, де запропоновано це побачення. Не виключене, що воно може відбутись в Москві. І можливо, що при тій розмові може бути теж і британський премієр Чорчил. Теж не знати, про що будуть говорити. Мабуть про другий фронт в Европі, а далі й про відношення до Японії, а теж і про польсько-советський спір. Та все це здогади. Замітне, що також виїзджає до Москви советський посол Літвінов. Виходить, що він теж готов бути при таких розмовах. І те замітне, що на днях прибуде з Лондону до Вашингтону чехословацький президент, д-р Едвард Бенеш, що по побаченню з президентом Рузвелтом, та ще деким, зараз відїде до Москви. А Бенеш має представити в Вашингтоні — справи Східньої Европи.

ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ЗА 75% ПОДАТКОВОГО ОПУСКУ ЗА 1942 РІК

ВАШИНГТОН. — В палаті репрезентантів перейшов законопроект Форенда в справі плачення особистого доходового податку за 1942 рік. Він є за те, щоби занулювати з цеї податкової суми $7,600,000,000. Ціла вона виносить десять біліонів долярів. Законопроект цей перейшов тоді, як провалились всі інщі, а між ними відомий законопроект Румля, що перепав всьогоількома голосами, бо за ним було 202 голоси, а проти 206. Згідно з ухваленим проектом податок був би плачений разом з платнями. Значить від 1. липня, якщоб всьо перейшло в порядку, стягалиб з тих платень 20% на податок, а що бракувалоб, то це требаб було доплатити пізніше, себто в наступнім році.

ДОПОМОЖУТЬ ЗВІЛЬНЕНИМ КРАЯМ

ВАШИНГТОН. — Повернув з Англії Герберт Г. Лімен, голова „Форейн Риліф енд Рігебілітейшен Оперейшенс", що переговорював з англійським урядом як і з урядами Обєднаних Держав, що мають свій осідок в Лондоні, справу несення помочі звільненим від ворогів краям. Лімен заявив, що всюди знайшов зрозуміння для цеї справи і готовість співпраці між цивільними та військовими чинниками. Тепер, каже він, треба тільки взятись за підготовку цеї акції з боку Аліянтів.

Дальші Заходи для Полагоди Російсько-Польського Розриву

ЛОНДОН. — Антоні Іден, британський секретар заграничних справ, зложив у британськім парляменті заяву в справі російсько-польського непорозуміння. В цій заяві Іден передовсім наклеймував „цинізм, з яким націстичні вбивники соток тисяч невинних поляків і росіян вживають історії про масове вбивство офіцирів, аби розбивати єдність Аліянтів". Він запевняв далі послів, що британський уряд від самого початку працював для того, аби переконати поляків і росіян, аби не давали доспіху націстичним заходам. Він додав, що британський уряд не винує за розрив зносин нікого, як тільки „спільного ворога". Тепер, казав Іден, британський уряд має одну ціль у цій справі: затерти пролом між польським урядом на вигнанню й Москвою, як можна найскорше, і привернути ці відносини до стану, в якім вони були в 1941 році. Додав, що Британія працює в тіснім звязку в Америкою.

ЗАХОДИ В МОСКВІ

ЛОНДОН. — Сер Арчиболд Кларк Кер, британський амбасадор у Москві, відбув конференцію з советським комісарем заграничних справ Молотовом і подав йому до відома погляди британського уряду на розрив відносин між советським урядом і польським урядом на вигнанню.

СІКОРСКІ ДО ПОЛЯКІВ

ЛОНДОН. — Ґенерал Владислав Сікорскі, премієр польського уряду на вигнанню, виголосив з нагоди польського державного свята до поляків у Польщі радіову промову, в котрій діткнувся польсько-російських відносин. Він запевняв, що польський уряд бажає собі мирних відносин з Росією, але в тому зглядії є певні межі, поза які він не може йти. Він казав, що німецькі ревеляції про гроби польських офіцирів під Смоленськом не змінили польського наставлення до націстів. Не поведуться теж заходи націстів наклонити поляків до себе обіцянками облекшення націстичного ярма над Польщею. Він подавав приміри нових знущань німців над поляками.

ОФІЦІЯЛЬНИЙ УНІФОРМ для американської фльотної сторожі тубильців на Самоанських островах. Він складається з червоної шапки, білої спідниці, званої „лява-лява", червоного поясу й сорочки. Ноги босі.

АМЕРИКАНЦІ Й ФРАНЦУЗИ НАСТУПАЮТЬ НА БІЗЕРТУ

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Аліянтські війська наступають з двох сторін на Бізерту, головний порт Тунісу. Американські й французькі війська, обходжуючи з півночі озеро Ачкел, дійшли вже до Бізерти на віддаль 13 миль.

Інші американські війська, що виходять з Матеру, пішли дорогою до Феривілю, а ще інші по дорозі з Матеру до Тебурби, куди теж зміряє частина першої британської армії, що добула „Довгий Горб".

Ще далі на полудне французькі війська наступають в околиці Пон де Фагс, не стрічаючи по дорозі сильнішої опозиції.

Восьма британійська армія атакує на північ від Такруни.

ВОРОЖІ ЛЕТНИЧІ МАЙДАНИ ПОПАДАЮТЬ У РУКИ АЛІЯНТІВ.

Завдяки американському проломови ворожих ліній коло Матеру, в руки аліянтів попало багато важних летничих майданів. Інші знову, як наприклад великий ародром коло Сіді Агмед, під Бізертою, найшлися під обстрілом американської артилерії й ворог через те не може їх уживати.

Американські коменданти вносять з поведінки ворога, що він думає боронитися в Бізерті до останку.

ДЕМОРАЛІЗАЦІЯ СЕРЕД НАЦІСТИЧНИХ ВІЙСЬК.

Серед німецьких військ у Тунісі шириться невдоволення до того ступня, що їх команда хопилася за очайдушні засоби для його здушення.

У головній кватирі одної ворожої бриґади захоплено 18. квітня лист команди того відділу, призначений виключно для командантів підвідділів, з тим, що по прочитанню він має бути знищений. Лист каже, що підофіцири, що вели чети, часто намовляли своїх вояків здаватися, хоча їх положення не було безнадійне. Головна команда каже, що вона дістала імена таких підофіцирів і має на них бачне око. Якщо зайде потреба, вона не завагається вжити проти них брутальних засобів. Каже письмо, що німецьке військо не може дозволити, аби його вели слабодухи. Воно з обуренням підносить факт, що найбільша дезерція проявляється серед тих вояків, що були в африканській кампанії найдовше.

Аби піддержати воєнний настрій серед таких вояків, команда грозить їм пімстою проти їх родин.

НІМЦІ ВТРАТИЛИ КРИМСЬК НА КУБАНЩИНІ.

ЛОНДОН. — У західній частині Кавказу розвинулася сильна битва, в котрій за звідомленням команди червоної армії, німці мають великі втрати в вояках і лаштунку. Німецький комунікат признає, що німецькі війська відступили в тім секторі яких 20 миль від порту Новоросійська та що вони відступили росіянам місто Кримськ.

Офіціяльна советська новинкарська агенція Тасс подає, що червона армія зострілила протягом 48 годин 54 ворожі літаки коштом 21 советського літака. Уживається там літаків американського виробу.

Римське радіо подало вістку з Букарешту, що ворожі летуни бомбардували румунський порт на Чорному морю Констанцу, а контрольоване націстами парижське радіо каже, що це були російські літаки.

До Лондону наспіла вістка, що російські війська висаджено в двох місцях на півострові, що веде до заливу Керч. Советський комунікат про це нічого не говорить.

КОРОЛЬ БОРИС УТІКАЄ ПЕРЕД ЗБУНТОВАНИМИ ПІДДАНИМИ.

ІСТАНБУЛ. — Зприводу першого травня прийшло в болгарських містах до поважних проти-німецьких демонстрацій. У болгарській столиці Софії демонстрації прибрали такий загрозливий для уряду вид, що король Борис утік зо столиці в безпечніше місце.

Демонстрації відбулися не дивлячися на те, що уряд арештував у Софії перед 1-шим травня сотки підозрілих осіб. Королеви радив утікати зо столиці Габровський, болгарський міністер внутрішніх справ, коли тисячі осіб стали влаштовувати вулицями походи, викрикуючи проти „гітлерівської війни". Подібні демонстрації відбулися в Варні, головнім порті Болгарії на Чорному морю; в Бургаї й Пловдиві. У Софії розкидувано летючки, котрі говорили: „Геть з Гітлером!" „Виженім німців з Болгарії!" „Геть з фашизмом!" „Най живе вільна Болгарія!" Подібні оклики викрикували товпища під парляментарним будинком. Демонстрацію організували „Болгарський Фронт Волі" та інші проти-фашистівські організації.

До Болгарії напливає щораз більше німецьких військ. Подорожні стверджують згідно, що нормальний рух у Болгарії просто здержаний та що від 22. квітня до Болгарії не приходять німецькі пропагандивні газети.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Де є Воля, Там є Спосіб

„Ню Йорк Таймс" з вівтірка, 4. травня, приніс величезну, бо повних шість стовпців обіймаючу заяву „Комітету для жидівської армії бездержавних і палестинських жидів" у справі американської-британської конференції на Бермуді для влаштовання прибіжища жидівських утікачів з европейських країн під Гітлеровим впливом. Заява домагається „програми акції, не милостині"; а саме: 1) використання негайно всіх можливостей для вивезення жидів з опанованих Гітлером країв до Палестини або до якоебудь іншого схоронища; 2) створення жидівської армії бездержавних і палестинських жидів.

Цю заяву-заклик поміщено в цілости так, як подав згаданий комітет, зо закликом складати гроші, з довжезною лістою визначних американців, які піддержують цей заклик. Поміщено не тільки в цілости, але й відповідно розміщено, з належними підчеркненнями тощо. Зроблено так, як собі бажав Комітет, а зроблено все тому, бо Комітет за це заплатив. Бо цю цілу заяву Комітет подав до відома читачам „Ню Йорк Таймсу" платним оголошенням.

Того самого дня інша велика нюйорська рання газета, „Ню Йорк Гералд Трибюн", принесла на цілу одну третину своєї сторони оголошення, в котрім Дж. Волтер Томпсон Ко. закликує громадян писати до своїх сенаторів, аби вони подбали за те, аби Злучені Держави зробили по теперішній війні такий мир, аби подібна війна була неможлива. Подання цього заклику як оголошення дозволила оголошуючому зажадати видного місця, поміщення відповідної ілюстрації, яка стягає око читача на оголошення, видрукування його великими буквами й таке інше.

Певна річ, що ціна кожного з тих оголошень виносить багато соток долярів. Могло би це видатися чистою розтратою гроша. Одначе коли взяти під увагу, що таке оголошення дісталося в руки яких 400,000 читачам, то ледво чи тут буде марнотравство. Коли з тих людей тільки одна десята частина відкликнулася так, як цього бажає оголошення, то оголошення вже певно оплатилося би.

Нема що й казати, що дозволити собі на таке оголошення своєї справи може тільки велика орґанізація. Та не може великим коштом виправдуватися ніхто, що представляє себе оборонцем важної справи. Не можуть так виправдуватися принаймні ті, які кажуть, що вони висказують волю багатьох соток тисяч людей, бо чейже тисяча людей, вірних якійсь справі й готових для неї на пожертвування, вистарчила би, аби вразі потреби зібрати потрібні кошти.

Як Розуміти Признання Сталіна Аліянтам?

Американські ґазети, ґазетні колюмністи та радіові коментатори широко розписуються над досі небувалим явищем. А є ним те, що Сталін заговорив про Анґлію та Злучені Держави як союзників в такий спосіб, що дав народам, що є під Совєтами, перший раз нагоду почути, що крім Совєтів є ще й хтось другий, що теж громить Гітлера. Значить, що ця війна з Гітлером не є вже виключним ділом Совєтів, як це досі представлювано, але й ділом теж і когось другого, що теж хоробро беться.

Щож це сталося? Таж хіба годі припускати, щоби Сталін не знав, що війська Аліянтів бились хоробро й передше. Теж годі припускати, щоб такий реальний політик як Сталін не визнавався на характері такої політичної індивідуальности як президент Рузвелт і міг припускати, що є можливе замирення між Злученими Державами і націстівською Німеччиною, згл. між Рузвелтом і Гітлером. Теж сумніваємось, щоби Сталін міг повірити, що на таке замирення пішов би британський премієр Чорчил. А вже цілком не можливо думати, щоб Сталін припускав, що може з Гітлером замиритись така Анґлія, в якій міністром заграничних справ є Іден.

Підносимо ось ті речі, бо дехто думає, що Сталін заговорив про Аліянтів сердечніше доперва тепер тільки тому, бо щойно тепер переконався, що Анґлія та Злучені Держави не замиряться з Гітлером, а піднімуть справжній другий фронт в Европі. Ось таке думання є, на нашу думку, цілком помилкове. Ті, що таке припускають, помиляються щодо особи Сталіна. Бо Сталін є настільки реалістом і знавцем міжнародніх відносин і конфліктів, що цілком певно навіть не міг припускати, що може прийти до замирення з Гітлером з тою хвилиною, як Злучені Держави приступили до війни. Те, що сказали президент Рузвелт і британський премієр Чорчил в Касаблянці про „безумовну здачу", було сказане цілком певно в тому самому моменті, коли Злучені Держави виповіли війну націстичній Німеччині. І це Сталін знав і знає краще інших, включно з многими американцями. А тим самим і знав і знає, що другий фронт в Европі буде отворений так скоро, як тільки це буде можливе.

Та, як знаємо, Сталін про те мовчав, а весь час голосив тільки одно й тесаме, що одні тільки Совєти несуть весь тягар цеї війни. І говорив це так довго, як довго це тільки було можливе. Та тепер це вже стало неможливим.

Реаліст Сталін це все знає. Як і знає, що совєтський фронт відгравати тепер дуже малу ролю в порівнанню з другим фронтом. Він теж знає, що не він завдасть Гітлєрови смертний удар. Завдадуть йому цей удар Злучені Держави і Анґлія. Але він, як довго тільки міг, збирав свій капітал. Хотів його назбирати якнайбільше для своїх цілей і тих домагань, які він тепер видвигає, як і тих, що їх предложить майбутній мировій конференції. Одні з них він буде здійснювати самочинними актами, а інші буде пробувати здійснювати шляхом переговорів. Даючи тепер признання Аліянтам, Сталін, як зручний політик, вибрав для цього ще й дуже догідну для себе пору. Бо таку, коли всюди зачали брати „його сторону", а стали проти польського уряду, що попав з ним у конфлікт. Своїми похвалами Сталін здобуде легкою рукою ще більше таких прихильників. Це теж той капітал, який помагає Сталінови продовжати його власну політику.

Микола Чубатий.

Польсько-Російський Конфлікт та Справи Східної Европи

Зірвання чи тільки перервання дипльоматичних взаємин поміж Польщею та Росією відкрило рубець одної справи, що її досі промовчували в Америці. А саме, що побіч нерозвязаної проблеми на Пацифіку поміж Америкою, Китаєм та Японією, побіч справи західно-европейського конфлікту поміж Анґлією та Німеччиною, як головними партнерами до панування над басейном Атлянтику, істнує ще трете огнище конфліктів та непорозумінь: справи Східної Европи. Польсько-російський конфлікт відкрив тільки рубець цього конфлікту: він ще й нині закритий в більшій частині, хоч наділі істнує та говорить, що Східна Европа це склад нерозвязаних справ — української, білоруської, литовської, лотишської, естонської, фінляндської та польської, не згадуючи вже про справи кавказьких народів та народів Туркестану.

Справи ті зачалися розвязувати в дусі взнеслих засад американської демократії — права Вилсона про самовизначення всіх народів Европи — по першій світовій війні; цей визвольний процес, зістав припинений російським централізмом, що наново пхнув усі ті народи царської імперії у давне, а може ще гірше положення, ніж у нім вони були до першої світової війни.

Лихе минуле мститься.

Польсько - російський конфлікт розпочався через справу викритих гробів польських старшин, помордованих кимсь з воюючих сторін. Та скоро виринула друга справа, основніша: справа польських кордонів на сході. А за нею потягнула ще основніша та більше фундаментальна справа: чи Польща взагалі має істнувати як самостійна держава, чи має стати провінцією червоної Росії у такім самім порядку, як до 1941 року була Україна та інші народи під безвартісною назвою союзних республик СССР.

Українське становище в справі польсько - російського спору за кордони відоме. Польща та Росія властиво зі собою не межують; Польща та Росія відгороджені від себе українським та білоруським народом. Отже наділі йде спір про чуже. Про українську та білоруську власність. І саме тут відкритий рубок дійсно нерозвязаних справ Східної Европи, що повинні бути по цій війні розвязані в дусі свободи народів, якщо не тільки запальні огнища на Пацифіку і Атлянтику, але також теж і в Східній Европі мають бути загашені раз на все, та якщо людству має бути принесений справжній мир.

Правда, в останнім часі, серед розгару того спору, в Москві навіть впало слово, що йде про самоозначення українського та білоруського народу. Та, очевидно, іде тут про совєтське „самовизначення", бож правдиве самовизначення населення спірної території напевно покінчилоб панування на тих землях як Росії так і Польщі.

Слід памятати, що Західна Україна та Західна Білорусь знайшлися під Польщею наслідком так званого Ризького Миру (1921), а Ризький Мир був заключений, коли іде про західно-українські землі, не між Польщею та Росією чи там СССР, але між Польщею та Українською Радянською Републикою, ще тоді принайменше формально самостійною та від СССР незалежною державою. Замітне, що навіть сам документ мира списаний є в трьох мовах в російській та польській, коли йде про білоруські території, та в польській і українській мові, коли іде про західно - українські території. За той час та самостійна радянська република Україна зникла з лиця землі, як символ того, що сталося у Східній Европі за тих двацять літ.

Цілком так, як було з Україною.

Але ще одна справа вказує на крайно нездорові відносини у Східній Европі, а це розголошений плян про можливість утворення в Москві польського комуністичного уряду під проводом Ванди Васілєвскої, польської комуністки, що по заломанні націстичної сили в Східній Европі мав би віхати в окруженні червоних штиків у „визволену", Варшаву та започаткувати життя „Самостійної Польської Радянської Републики". Історія ця виглядає подібною до йоти до цього, як було з Українською Републикою. Усе тут подібне аж до подрібної обстановки.

Намітивши завоювання України червоні большевики теж створили у себе проти українського народного уряду „Уряд Української Радянської Републики". І посадили його при помочі червоних російських штиків в обраній ними столиці червоної України в Харкові. Проводив йому якийсь Шахрай (так він дійсно називався), але фірмовою особою був малий син великого батька — Юрко Коцюбинський, син Михайла Коцюбинського, одного з кращих українських письменників та патріотів.

Ванда Васілєвска це теж мала дочка великого батька; її батько, Лєон Васілєвскі, це відомий польський вчений, найкращий знаток національного питання в Польщі та в Східній Европі, бувший міністер, демократ та польський патріот; як на іронію судьби один з провідних польських делеґатів на мирову конференцію в Ризі. Річ природна, родинне назвище „Васілєвскі" має притягати поляків, подібно як родинні прізвища сина Коцюбинського на Східній Україні та мало талановитого сина Івана Франка на Західній Україні — мали притягнути українців.

Хто знає порядок, заведений червоними у Східній Европі, той не сумнівається, що та „Самостійна Польська Радянська Република" потривалаб може й чотири роки, подібно як і українська, а потім вона попросилаб злуки з „братніми" радянськими республиками СССР. Ванда Васілєвска може й відіграє ще ролю польського Скрипника, що приведе Польщу до СССР, себто зробить з неї російську ґубернію, а що потім буде? — не питайте. Залежить від її сумління; може й з нею станеться те саме, що й зі Скрипником.

Та майже рівночасно з польсько-російським конфліктом появилася Декларація Литовської Народної Ради, що видвигає справу литовську на політичну поверхню нинішних бурливих днів. Вона заявляє, що Европу треба переорґанізувати основно в дусі демократій, що неможливе, щоб нарід Литви був мордованим та гнаним зі своєї землі, він бажає зажити спокійно та згідливо зі сусідами в сімї вільних демократичних народів. Чи до йоти не це саме, що є й чого бажає український нарід від західних демократій?

Декларація зачіпає знову справу польських та російських претенсій до територій, як каже декларація, литовських, а саме справу Вилсона та клайпедської округи.

Майже рівночасно представник Лотвії у Вашинґтоні, посол Більманіс, в якнайенерґічніший спосіб відкидає всякі претенсії Росії до Лотви та інших балтійських держав та домагається вільної Північно-Східної Европи, себто балтійських держав.

Українська справа ключем до розвязки всіх інших.

Кожна із згаданих декларацій чи енунціяцій промовчує українську справу, навіть неконечно з неприхильности чи байдужности до неї. Ми не маємо вже нині сумніву, що й серед польського громадянства, хоч ще не дозріла справа духового погодження зі справедливою розвязкою проблеми Західної України в дусі її самостійности, вже напевно являється у цілій площині зрозуміння, що самостійність Польщі стисло залежна від самостійности України. Розуміють це й українські приятелі балтійські литовці та латвійці, одначе не згадують про ту основну проблему порядку, спокою та безпеки у Східній Европі тільки з тактичних причин, щоб не викликувати ще більшого розятрення з боку сильної нині Росії та не відкривати цілої глибини конфлікту, який істнує у Східній Европі. Його одначе ані не закриєш, ані „конем не обідеш", як каже наша народня пословиця.

Спокій, безпека, ґарантія свободи народів у Східній Европі можлива тільки тоді, коли повстане незалежна українська держава та буде зорґанізований Союз держав — України, Польщі, Литви, Лотви, Естонії, Білоруси та Чехії, що створять могутний бльок Чорноморсько-Балтійський Бльок, природну та доволі сильну запору й проти Німеччини й проти Росії. В противному випадку народи центральної та Східної Европи все житимуть під загрозою цього, про що говорить Декларація Литовської Народної Ради, що „народи ті будуть мордовані та гнані зі своєї землі у концентраційні табори на Сибір", тощо.

Закон Смерти

ОПОВІДАННЯ ОЛЕКСАНДРА КАТРЕНКА.

6)

— Яким побитом і через що? Ех! Таким же саме побитом і через те саме оттак і зо мною, як і зо всіма багатьома іншими подібними до мене, що імя їм леґіон. Чи свідомо вам те, що в повіті нашому з старого вельможного панства тепер і половини вже немає? Де там! Третина хіба тільки істнує ще. Розійшлися хто куди міг, куди очи повели. Поділися вони десь і памятка про них травою-бурянцем швидко, ох як швидко заросла, навіть і не згадує ніхто про них. З рештиж не я один так, але багацько є таких, що доживають свого віку оттак саме, оттак як бачите, як і я, коли ще і не гірше від мене. Та ось за прикладом недалеко і ходити: виж памятаєте Івана Івановича? Хіба не памятаєте? То сусіда мій колишній найблизчий, ще й мисливцем він був на ввесь повіт найславнішим, хортів і коней мав у себе таких, що вони коштували по тисячі рублів і далеко ще й більше.

— Ага-га-га, тепер згадав! Ну, так щож з ним, живий ще?

— Де там! Умер уже. Щасливий він тепер! А до смерти і довго перед смертю бідкався він бідолаха ось як!... От жив, як і я тепер горюю, ще навіть коли хочете, трохи й гірше йому було як мені. У нього так тільки один двір і залишився було йому. І горе! Їде було він собі до міста, у Купянку, парою старих-старих шкап і не доїздячи, верства або що до міста, припиняє було коней своїх, бач, погодувати даремною їжею, травицею, яка росте обік шляху, щоб у місті не треба було сіна купувати, бо ні за що. Кілька годин бувало сидить він собі, як печериця, та з нудьги гав ловить, у свойому старому фаєтоні на дорозі, а коні тимчасом ходять навколо та пасуться. Їдуть було, обїжджають його старі колишні приятелі, старі знайомі не аби які і всі, як один усі, не то що не здоровкаються з ним, але ще й з огидою відвертаються від нього, та і того ще мало їм! На всі заставки всі пани кепкували було з нього, лихом забитого. Правду треба сказати, признатися треба, було таке, що й я над ним кепкував. Еге, а тепер ось і сам і таких навіть шкап не маю, пішки мушу ходити куди треба. Тепер уже надо мною, хто ще трохи-трішечки животіє, всі сміються, кепкують з мене. І я про те добре знаю і пильно ховаюся через те від усіх зо своїм панським убожеством. І багацько нас таких, як я отсе, і всі ми так, як отсе й я від усіх таїмося, один одного соромимося, один одного боїмося.

— Здається, як що не помиляюся, то оттой пан Іван Іванович, що про нього ви зараз мені розповідали, був колись навіть шляхетським повітовим маршалком!

— А як же, а як же, був він, був, та загув. Заставив я, знаєте, свій маєток у банк, а на що, коли спитаєте мене, я це зробив, то їй же Богу і не відповім вам, не скажу, бо й сам не знаю, на що. Зявився відкілясь той банк і всі наші пани заметушилися і почали притьмом заставлюватися в нього, а за всіма, як та вівця за гуртом, поліз і я туди грошей брати. Одержав я їх і їй же Богу не знаю куди вони й поділися від мене! Туди-сюди раз і два метнувся з ними і розкотилися вони всі. А потім, а потім, ех, згадати, так і не нудно, а потім і пішло не життя, а мука. Пішло життя з одними тільки важкими думками об прирістках банкових, що належались йому від мене. Ззаради тих прирістків час по часови збувся я всього! Пішли від мене до банку і мої овечки, пішли й коні, пожер банк і воликів моїх і корови, як зголіли і будівлі всі мої, а нарешті і в приватні ще довги заліз аж по самісіньку шию, всеж задля банку. Шість же років тому і зовсім з маєтком своїм прадідівським р о з п рощався. Колиж припекло було так, що, хоч повісся, а нема тих прирістків і хоч, як хоч, ані відки їх добути. Не було вже що і продавати окрім землі, а тут, як на те, на безголовя моє і хліба того року нічого не вродило. Крутив, крутив я, вертів, вертів і нічого не вивертів; продасть, бачу, банк мій маєток, а мені доведеться йти світ за очі з торбиною. Щиро признаюся вам, що від такого діла вже я хотів був повіситися. Не думайте ради Бога, що це я так сам кажу, аби тільки помалюватися, або що, мовляв; ні! Я справді вже намірився був, коли, спасибіг йому, чоловік визволив від наглої смерти... Еге, запобіг мені ненароком один з тутешніх, з своїх таки, Гончарівський селянин. Купив він, бач, у мене мою землю. Купив він і я позбувся всіх своїх довгів, ще й мені залишилося щось більше тисячі рублів на розжиток, та от ці горниці, а біля них ще і півтораста десятин земельки вже чистенькі. Був, знаєте, клаптик цей на одшибі собі, від останньої землі, то й не задовжений у банку, а тому тепер він моїм ще й є. Отсе тепер і все, що я маю.

— Та хібаж, маючи сто пятьдесять десятин, не можна як небудь, хоч сяк-так, жити по людському? Цеж, здається, не так то щоб уже дуже й мало. Аджеж у нас тепер це добре, як три десятини на людину впадає наділу скрізь по селах, і живуть же люди, з голоду не пухнуть, а тож, легко сказати, сто пятьдесять! Можна жити...

— Та отже і живу собі, як бачите. Що року віддаю земельку по десятині, по дві, то що, людям за гроші, та і перебиваюся, як кажете, сяк-так, з мішка в торбинку. Ех, гірко перебиваюся! Чи повірите? Доводиться раз-у-раз одним житним глевтяком життя своє піддержувати, а і того ще мало і то ще деколи випрохую у моїх сусідів, у людей, які були колись моїми кріпаками. Еге, одні вони ще, спасибіг їм, і не забувають мене, допомагають мені й ось як, ось як у тяжкі години запобігають! Гірке, гірке тепер моє істнування, ох яке гірке, бож як би я був один собі, а тож сімя, та яка ще сімя, велика сімя! Діти!

— А скільки у вас дітей?

— Скільки? Багацько! Одинацять душ! Ось скільки! Аджеж я — звичайно, що ви не знаєте — вдруге був одружився. Перша моя жінка давно вже вмерла. Від неї осталося у мене троє дітей, але ті давно вже пішли на свій хліб і навіть чужими мені поробилися, бо спільного я з ними не маю нічого і не бачився я з ними давно вже і листуватися не листуюся, бо ні об чому. А ось від другої жінки, то маю я восьмеро і всі при мені вони до одного. Але ні, збрехав трохи, отсе з місяць тому двох старших синів, одному 19, другому 17 років, відпровадив на всі чотири шукати власної долі. Виправив їм пашпорти від шляхеського повітового маршалка і „з Богом" сказав їм.

(Кінець буде).

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРҐАНІЗАЦІЄЮ.

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Подає СТЕПАН КУРОПАСЬ.

Комуністичні методи всюди однакові, коли іде про те, щоби терором добути більшість. Терором змушують голосувати так як їм треба, терором страшать тих, кого боїться. Та в Америці, де є свобода слова, рухів і зборів не везе їм з терором. У нас в Шікаґо хотіли терором не допустити зорґанізоване робітництво до масового протестаційного віча в обороні двох польсько-жидівських робітничих лідерів, Ерліха і Альтера, яких зліквідувала Москва.

Предсідник віча Ледермен, що є рівночасно головою двох льокалів Федерації Праці, заявив, що одержав кілька телефонічних погроз, щоби не показувався на вічу, бо буде біда. „Та" — заявив він — „прийшов я, щоби подивитися біді в очі". Рівночасно він зажадав, щоби всі ті, що почувають себе комуністами вийшли зі салі. Ніхто не вийшов. Віче було дальшим зайвим доказом того, що в Америці нема чого корчитися перед комуністичними погрозами. В Америці немає і не буде мати слова Третій Інтернаціонал з своїми терористичними методами.

Вікторі Ґарденс стають у нас тепер дуже в моді. Преса заповнена інструкціями, як плекати городовини, від засіву аж до жнив. Творяться окремі товариства, що вчать своїх членів плекати городовину. В Шікаґо є тисячі акрів порожної землі, в більших і менших кусках, які стояли пусткою, та на яких ріс бурян, що був доброю почвою для поширення сінної горячки (ґей фівер). Всі ті порожні лоти — й інші порожні простори — зміняють нараз свій вид. На деяких працюють пильно сусіди з мотиками і рискалями, на більших працюють трактори. Іде горячкова праця. Кожний старається дістати кусок землі під управу городовини для свого вжитку. Весь цей рух є двоякий. Деякі люди просто йдуть на порожні обєкти в свойому сусідстві і забирають так багато, як багато можуть обробити, в своє приватне посідання. Такі люди звичайно обробляють землю примітивним способом, рискалем і мотикою. Є ще зорґанізований спосіб управи военних городів під доглядом т. зв. бльокових копітанів. Люди ці реєструють людей і за оплатою одного доляра дістають наділ землі зораної і обробленої трактором. Тому, що нема часу для праці на городі протягом тижня, як і нема чим виїхати в неділю, люди посвячують неділі праці в „Вікторі Ґарденс".

На Американський Червоний Хрест жертвують українці ще далі. Союз Українок, відділ 36-тий, зложив дальших 25 долярів через касієра Ліги Американців Українського Походження, п. Петровс. Ліґа веде дальше кампанію за жертвами на ту щіль через радіо, а рівнож приготовляє Друге Віче Продажі Военних Бондів на день 23. травня.

Члени Сестрицтва 216-го відділу У. Н. Союзу з Вест Пулман зложили через Лігу 18 долярів і 30 ц. на Американський Червоний Хрест. Жертводавцями є: по 1 дол.: пані, К. Тупиця, К. Шемердяк, Р. Білик, О. Шпорлюк, А. Гасюк, А. Стефанюк, П. Мацях, П. Романюк, Т. Лагола, Т. Парайчук, О. Гавришків, А. Олещук, С. Олещук, і А. Сосновська; по 55 ц.: пані Т. Станкевич, В. Тимуш, М. Мах, П. Шаваля, Е. Ґрабінська, К. Коска, а по 50 ц.: пані К. Білик і К. Швець.

Вибори з 6. квітня вказують про великий зріст републиканської партії в місті Шікаґо. Демократи мають у місті все перевагу і мають добре підготовану виборчу машину Келі-Неш, яка наставляє кандидатів на міські уряду, а навіть пробує контролювати стейтову політику. А місто Шікаґо це половина стейту Іллинойс щодо населення. Отже хоч стейт є номінально републиканським і часто вибирає републиканських сенаторів, ґубернаторів і конґресменів, Шікаґо є все демократичною доменою, бо панує тут машина Келі-Неш, зовсім так як машина Гейґа в Джерзі Сити. Та в останніх виборах демократи, хоч знова вибрали посадником Келого, що вже 10 літ займає те місце, дістали лише 100-тисячну більшість. Републиканський кандидат Мек-Кібен дістав пів міліона голосів.

Великодні свята є все в нас як і всюди по українських громадах святковані так як в Україні — дуже величаво. Є походи довкола церкви з плащеницею, з хоругвами і Божими дарами. Відправа в церкві, хоральні співи, все традиційним нашим способом. Якби так протягом трьох днів дзвонили дзвони, дівчата бавилися в гагілки, а хлопці калатали в молоти і бузьки, був би це повний образ описаного Іваном Франком „Великодня на волі".

Цього року мав у нас проповідь давніший наш ігумен — епископ Амврозій Сенишин.. Євангеліє читали в чотирьох мовах. Єпископ Сенишин по старо-славянськи, ігумен Журавецький по грецьки, о. Прокіп по латинськи, а о. Андрейчук по українськи. Людей було менше як останніми роками, бо у нас люди працюють тепер і в неділю, а знова хлопці при війську. Було видно в церкві багато уніформів.

Литовські священики вислали до президента Рузвелта просьбу, щоби він інтервенював перед Советською Росією в справі незалежности Литви. В петиції сказано між іншим таке:

„Якщо Литва стане знова частиною Советської Росії, пропаде не лише вільна Литва, але й свобода віроісповідання та цілковите знищення релігії в Литві. Якщо Злучені Держави Америки ради своєї політики примирення з Росією позволять їй анектувати Литву, пропаде там християнство. „Ми теж боїмося безбожних нацистів, але ми віримо, що Злучені Держави переможуть і освободять Литву з націстівських лабет".

Ось так поступають литовські священики - патріоти. А мені здається, що й наші церковні кола моглиб сказати теж своє слово, коли ідуть торги за землю і душу України.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українська Виставка в готелі Астор.

Централі Союзу Українок Америки вдалось добути можливість влаштувати Українську Виставу в готелі Астор (Таймс Сквер, 44 вулиця і Бродвей) в Ню Йорку цеї пятниці, дня 7. травня. Виставка зачнеться в годині 10 рано й триватиме цілий день. Вартує її оглянути старшим і молодшим.

Ця українська виставка входить в конвенційну програму Федерації Нюйорських Жіночих Клюбів. Головна управа Союзу Українок та виставовий комітет запрошують українське громадянство до відвідин цеї вистави. Зазначуємо, що тільки одні українці матимуть свою національну виставку. Українські експонати будуть виставлені теж в придворі готелю. Хто хотів би приглянутись Конвенції Федерації мусить передом зареєструватись. Реєстраційна картка коштує 50 центів.

Головна Управа С. У. А.

КАРНЕҐІ, ПА.

На А. Ч. Х. від Сестрицтва У. Н. С.

З нагоди 25-ліття Сестрицтва св. Анни, відділ 134 У. Н. Союзу в Карнеґі, Па., влаштовано 7. лютого б. р. бенкет, підчас якого президентка відділу, пані Розалія Жук, як і секретарка, пані Анна Клим, перевели збірку на допомогу Американському Червоному Хрестови, яка принесла $40. Збірку передано Алеґені Сентрел Коміті, який передав її Червоному Хрестови. Жертвували такі члени і гості:

Марія Копко $1.35, а по $1: Розалія Жук, Анна Клим, Василь Копко, Марія Венґжин, Марія Стехна, Ева Гоґиль, Параска Панько, Ірена Попічак, Марія Венґжин, Ник Волянський, пані Юля, Анна Капелюх, Катерина Білевич, пані Гузар, Анна Вовк, Марія Залецька, Іван Головатий, Анна Головата, Іван Корба, Марія Копко, Іван Патрош, Василь Львівський, Анна Заґурська, Марія Малевич, о. Маріян Кучер, Марія Корба, пані Макер, пані Судяк, п. Судяк, Е. Хома, Марія Боґдан; по 50 ц.: Ева Дупілька, Гелен Кос, Марія Когут, Юстина Ґурняк, Сузан Ґриценко, Марія Задиляк, Бесі Вачек, Т. Свентгоський, А. Дорош, Н. Ґайдаш, Текля Лобер, Танька Спінда, Катерина Кранецька; Параска Дрост 40 ц.; по 25 ц.: п. Жук, п. Задиляк, Марія Спінда.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Слухайте Цих Кандидатів на Політичних Передвиборчих Зборах Укр. Горож. Клюбу в НЕДІЛЮ, 9-го ТРАВНЯ в годині 5. пополудні в Удр. Народнім Домі 237 Hope Ave.

ПРИКМЕТИ І ЗАВДАННЯ ЛЮДСЬКОЇ ШКІРИ

Написала С. Парфанович.

(Докінчення)

Шкіра, котра нам видається такою одноманітною і нецікавою та невинною, є дуже складним знаряддям тіла і має велике значіння для нашого здоровля. Через занедбання шкіри повстають ріжні хороби, а коли її сильно ушкодимо, тоді наступає смерть. Вистане згадати, коли одна третя частина шкіри є така хора, що вже не може виконувати своєї праці, як це трапляється при попаренних, людина гине. Тимчасом ушкодити шкіру так легко!

Головне, що ушкоджує шкіру, це бруд. Злущений нашкірень, піт і лій творять разом з порохом знамениту поживу для бактерій. Вони вникають до шпарок і шкірних залоз, а через ушкоджений нашкірень до самої шкіри. В глибині шкіри бактерії витворюють їдь, котрою затроюють тіло. Яка є велика кількість бактерій у шкірнім бруді, показують досліди води, в котрій купалися здорові люди. Французький лікар Ремлінґер найшов у такій воді найменше 85 міліонів і найбільше 1212 міліонів бактерій в 1 кубічному центиметрі води. Значить, що на 1 квадратовий центиметер шкіри припадає 40,000 бактерій. Колиж візьмемо під увагу, що поморщені і покриті волоссям місця гостять більше бактерій, стане ясно, що живемо якби в муравлиську ворогів. А всі вони працюють на нашу шкоду і загибіль. Тому найважнішим нашим приятелем у боротьбі з цими ворогами є вода. Її потребу розуміли вже старинні народи довго перед народженням Христа. Їх релігії подавали обмивання і купіль, як один із своїх важніших обрядів. Греки і римляни переняли звичай уживання купелі від азійських народів, та вважали купіль враз з руханковими вправами за найважніший спосіб збереження здоровля та краси. У них було багато знаменито влаштованих публичних купалень, не згадуючи про те, що кожний горожанин мав для себе дома лазничку. Історики подають, що в римській державі кожна людина купалася щоденно, а дехто й двічі на день. А були це часи, коли ще ніхто не знав нічого про бактерії та шкідливість бруду. Тоді люди вважали, що хороби викликують злі духи. В середніх віках закинено купелі як непристойну річ і щойно лікарі мусіли купелям привернути добре імя та познайомити людей з їх доброчинним впливом для здоровля людини. Всеж таки ми ще дуже й дуже далеко від передхристіянських народів. У багатьох краях ще й нині майже нема по містах купелевих людових заведень, загально доступних, де робоча людина моглаби після праці очиститися та відсвіжитися за невеличкою платнею, а то й даром, як це було в старовині. Про село й не згадувати! Селяни ще йнині вважають купіль за щось непристойне, що не відповідає дорослій людині. Нераз мене це дивувало в розмові з селянами з гір, де є ріки, отже де вода легко доступна. Вони й літом ніколи не купалися, бо мовляв, тільки дітям випадає купатися, а дорослим ні! А коли я поспитала одну жінку, коли вона купалася, відповіла: „Ще як мене мати купала, а пізніше ні!" Було це в жарку літню днину. Жінка стояла над потоком, у котрім купалися жадні води і сонця міщане. Зате вона часто чіхралася, на грудях через відхилену сорочку, видно було бруд і струпи шкірного виприску, а на пасмах товстого волосся, що випало з під очіпка, гниди.

Бруд є житлом бактерій, з нього вони входять у шкіру та в глибину тіла і викликають хороби. В бруді живуть ґалапаси: воші і блохи, котрі викликають виприски і шкірні боляки, та переносять з хорого на здорового сипний тиф і інші горячкові хороби. Бруд затикає отвори (пори) шкіри, вникає в шкірні залози та унеможливлює виділювання залоз, віддихання та віджливлення шкіри. Усі витвори переміни матерії, як кислота молочна, кислота вугляна, [illegible] стають у тілі і затроюють його. З того повстають болі ставів, мязів і костей та хороби переміни матерії, котрі є обявом самозатроєння тіла.

Цьому запобігає часте змивання тіла та купіль, хоч раз у тиждень. До миття і купелі уживати мила, котре тоді, коли піниться, усуває бруд, а через те, що має в собі луг, розпускає лій та убиває бактерії. Тому й недармо кажуть, що кількість зужитого мила є мірою культури даного народу. На одного англійця припадає 8.8 кг. мила річно, на американця 7.2, француза 6.3, росіянина тільки 0.9 річно. В Україні проте цифр нема, бо скільки селян миється милом? Дуже мало, може виїмково. Звичайно зачерпують з коновки води, звогчують нею лице і руки, обітруть брудною полою або рукавом, от і по миттю! Вода гартує, вона є вкінці приемністю і відпочинком. Не боятися і не цуратися її, тільки користати з її добродійств, де її коли можемо.

Попри воду важний вплив на шкіру має повітря і сонце. На повітрі парує піт і лій виходить з тіла, шкіра віддихає та скріпляється. Як для ростини, так і для людини сонце є джерелом життя, розвитку, сили й краси. Воно гартує шкіру і нерви, викликає ряд хемічних перемін, необхідних для здоровля тіла, котре росте. Чи ми користаемо з добродійств обох цих чинників? Ні і ніколи! Радо сидимо дома або в вільній хвилині в коршмі, замісць іти на прохід до ліса і на поле. Одяг тісно прилягає до тіла позаписаний під шию, ноги стало потяться в непропускальній шкірі взуття. А гарячі літні дні аж просять, аж манять, щоби скинути з себе одяг і вигрітися на сонці та висушитися на повітрі! Одначе ми або стидаємося себе самих, або інших, або за ліниві. Часто ми несвідомі, що убрання, головно густе і прилягаюче, тільки нам шкодить, вишніжнює нас, робить нерви дуже вражливими, судини кровні тратять спроможність справно відповідати на зміну теплини і ми легко простуджуємося. Певно, що одяг є частинно вислідом потреби хоронитися перед утратою тепла, алеж є студені, підбігунові краї, де люди ходять наго і не мерзнуть. У нас же пересадна боязливість зробила людину невільником одежі. Нераз треба дивуватися жіночому одягові селянок. Спідниці і ще раз спідниці, кафтаники один і другий і третій, а все те поверх брудної короткої сорочки. Усе це тісно звязане в поясі і обмотане округ шиї, усе це видає нездоровий запах поту і бруду, а тіло під тим хоробливо біле, спочене, ховзки, покрите прищами і брудом. Уже ліпший є одяг міщанки: вільний, суцільний, нездовгий, викроєний коло шиї.

Звичайно люди кажуть, що лікарі та лікарства коштують гроші і тому бідному треба хоріти та вмирати без них. А я кажу: є добрий, ласкавий лікар — сонце. Є добрі і певні ліки: повітря і вода. Вони ліпші від куплених: не тільки усувають хороби, але, що головне, запобігають їм. Є вони всюди присутні, легко доступні, в ужиттю приємні та не шкодять нікому.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НОРТГЕМПТОН, ПА. — Тов. Українських Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 2. пополудні, в українській православній гали на Нюпорт Евеню. Взиваємо всіх членів прийти і заплатити свої вкладки. — За уряд: И. Шишка, предс.; А. Бодник, кас.; Лг Демчук, секр.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. — Усьому членству відділу 312 подаємо до відома, що всі місячні збори відділу відбуваються в кожну 2-гу неділю по першім в церковній галі, зараз по Сл. Божій. Наступні збори припадають в неділю, 9. травня. — Заряд відділу.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 1. пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — Уряд.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. травня, в 12 годи вполудне, в салі церковній при Оклей і Райс ул. — Т. Шпікула, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. ім. Дм. Віговського, від. 375, відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 12:30 вполудне, в гали А. У. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів, місцевих і позамісцевих, прийти на означений час. Напоминаємо довгуючих членів, щоби прийшли і вирівнали свій довг, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — Уряд.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 234, подає до відома всім членам, що місячні збори відбудуться 8. травня, в год. 7:30 ввечір, в салі У. Н. Дому. Просимо всіх членів прийти на час, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: П. Сташко, предс.; І. Пілат, кас.; С. Могила, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. — Місячні збори Тов. ім. М. Драгоманова від. 181, відбудуться в неділю, 9. травня, в годині 4. пополудні, в У. Н. Домі на Комплай Гил. Обовязком всіх членів є прийти на означений час. — Юрій Ясінчук, предс.; Павло Тиняк, кас.; П. Черкас, секр.

ТОЛІДО, О. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 167, відбудуться в неділю, 9. травня, в гали й в часі як звичайно. Від довшого часу збори не відбувалися, бо ви, члени, не хочете приходити на збори. Тому ми урядники, коли так буде і на цих, зробимо так само як ви члени і по 3-тій годині не буде сидіти в гали. —Уряд від. 167.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. травня, в гали церковній, в годині 2. точно. Просимо члениць прийти на означений час, щоби скінчити перед вечірнею. Взиваємо довгуючих члениць прийти і вирівнати свої вкладки. Просимо привести своїх знайомих і вписати свої діти до У. Н. Союзу. — За уряд: Катерина Олексин, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. — Повідомляємо членів і члениць Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, що збори відбудуться 9. травня, в Українській Хаті, 2240 Ґрейлінґ ул., точно в год. 1:30 пополудні. Просимо всіх членів і члениць прийти на збори, бо є багато справ до обговорення. — Василь Болрут, рек. секр.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудуться в суботу, 8. травня, в Ст. Бенефіт Галі, 435 Мейн Стр. Просимо всіх членів і урядників прийти на ці збори, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Просимо взяти під увагу, що урядники 64. відділу також працюють по „діфенз" фабриках, а помимо того на збори приходять точно. Тому члени бодай раз на місяць повинні прийти на збори та радити над справами. Просимо принести імена хлопців (синів), котрі служать при Амер. Армії, і їх адреси для відділового рекорду. Принесіть також числа своїх U. S. бондів. Хто не має ще U. S. бондів, хай скоро старається їх купити. — За уряд: Сергій Вінярський, предс.; Нитін Зелінський, кас.; Михайло Матиш, фін. і рек. секр.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ